USNESENÍ

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Šárky Žmolilové a soudců Mgr. Šárky Bokůvkové a Mgr. Tomáše Ožany ve věci

žalobce: **Xxx**, narozený dne xxx
bytem xxx
zastoupený advokátkou Mgr. Ivetou Horáčkovou
sídlem K Nemocnici 166/14, 741 01 Nový Jičín

proti
žalované: **Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti ČR**
sídlem Vyšehradská 427/16, 128 00 Praha 2
za níž jedná Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových
sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, 128 00 Praha 2
adresa pro doručování: Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových
sídlem Lihovarská 1335/9, 716 10 Ostrava - Radvanice

o náhradu škody ve výši 25 591,50 Kč a nemajetkové újmy ve výši 60 000 Kč

k odvolání žalované proti rozsudku Okresního soudu v Novém Jičíně ze dne 2. 3. 2023, č. j. 13 C 171/2022-86,

takto:

I. Odvolání žalované proti odstavci I. výroku ohledně částky 2 178 Kč s příslušenstvím se **odmítá**.

II. Rozsudek okresního soudu se v další napadené části, tj. odstavci II. výroku, **mění** takto:

Žalobkyně je povinna nahradit žalobci náklady řízení ve výši 34 882,80 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozhodnutí k rukám zástupkyně žalobce.

III. Žalobce **je povinen nahradit** žalované náklady odvolacího řízení ve výši 300 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Výše uvedeným rozsudkem okresní soud uložil žalované povinnost zaplatit žalobci 3 085,50 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 11,75 % ročně z částky 23 413,50 Kč za dobu od 21. 2. 2022 do 15. 6. 2022 a z částky 3 085,50 Kč za dobu od 16. 6. 2022 do zaplacení a částku 20 000 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 11,75 % ročně za dobu od 21. 2. 2022 do zaplacení (výrok I.), co do částky 2 178 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 11,75 % ročně za dobu od 21. 2. 2022 do zaplacení a zaplacení 40 000 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 11,75 % ročně za dobu od 21. 2. 2022 do zaplacení žalobu zamítl (výrok II.) a uložil žalované povinnost nahradit žalobci náhradu nákladů řízení 50 0123,66 Kč (výrok III., zjevná nesprávnost v psaní, mělo být i dle odůvodnění 50 123,66 Kč). Vyšel ze zjištění, že žalobce byl od 3. 6. 2019 stíhán pro podezření ze spáchání přečinu krácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1 ve spojení s § 116 tr.

zák. Dne 20. 5. 2021 žalobce byl zproštěn obžaloby, neboť nebylo prokázáno, že se stal skutek, pro nějž byl stíhán. Po skončení trestního stíhání pak žalobce uplatnil u Ministerstva spravedlnosti ČR nárok na náhradu škody dle zák. č. 82/1988 Sb., kdy se po ministerstvu domáhal zaplacení nákladů na obhajobu ve výši 25 591,50 Kč a nemajetkové újmy 60 000 Kč. Žalovaná žalobci uhradila 20 328 Kč představující náklady na obhajobu. Neuznala 5 263,50 Kč představující odměnu obhájce za tři úkony a celý uplatněný nárok na odškodnění nemajetkové újmy ve výši 60 000 Kč. Po právní stránce okresní soud posoudil nárok žalobce dle § 14 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. a dospěl k závěru, že žalobci náleží náhrada škody za náklady právního zastoupení v nezákonném stíhání, a to za účast advokátky při podání vysvětlení před zahájením trestního stíhání, dále za úkon návrhu důkazů. Písemný závěrečný návrh úkonem právní služby není, neboť byl přednesen u hlavního líčení, jehož se zástupkyně žalovaného zúčastnila. Proto přiznal žalobci náhradu za odměnu za 1,5 úkonu, tedy částku 3 085,50 Kč, jeden režijní paušál a DPH a ohledně částky 2 178 Kč představující odměnu za jeden úkon, režijní paušál a DPH žalobu zamítl. Náhradu nemajetkové újmy vzhledem k okolnostem případu stanovil částkou 20 000 Kč a co do částky 40 000 Kč žalobu zamítl. Na nákladech řízení přiznal žalobci odměnu 36 313,76 Kč za 8 úkonů právní služby (převzetí zastoupení, uplatnění nároku u žalované, sepis žaloby, částečné zpětvzetí žaloby, účast u tří soudních jednání 20. 9., 8. 11. a 13. 12. 2022 a písemný závěrečný návrh) po 5 224 Kč, když v části nároku na náhradu škody byl žalobce úspěšný jen z 91,5 % a tedy u tohoto nároku je odměna krácena na 83 %), k tomu paušální náhrada hotových výdajů 2 400 Kč dle § 13 a. t. za osm úkonů 8 x 300 Kč, náhrada za DPH 8 129,90 Kč a soudní poplatek 3 280 Kč.

2. Proti výroku I. co do částky 2 178 Kč s úrokem z prodlení ve výši 11,75 % ročně za dobu od 21. 2. 2022 do zaplacení a proti výroku III. podala žalovaná odvolání, které odůvodnila tím, že účast advokáta 30. 5. 2019 při podání vysvětlení před zahájením trestního stíhání nespadá pod náhradu škody dle zákona č. 82/1998 Sb. neboť dle § 31 odst. 1 se nahrazují pouze účelné náklady na zrušení nebo změnu nezákonného rozhodnutí (tj. usnesení o zahájení trestního stíhání), nikoli úkony učiněné před vydáním nezákonného rozhodnutí. Navíc policie po podání vysvětlení proti žalobci zahájila dvě trestní stíhání a to dne 3. 6. 2019 č. j. 2 T 110/2019-12, a ze dne 19. 8. 2019 sp. zn. 19 T 43/2020. Není tedy prokázáno, že úkon advokátky souvisí s trestním řízením sp. zn. 19 T 43/2020. Pokud jde o náhradu nákladů řízení, pak okresní soud nesprávně při spojení dvou věcí nevycházel ze součtu tarifních hodnot (rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 1435/2015). Při podání žaloby činila tarifní hodnota 25 591,50 Kč a za nemajetkovou újmu dle § 9 odst. 4 písmeno a) advokátního tarifu částka 50 000 Kč. Tedy tarifní hodnota činila 75 591,50 Kč a odměna za jeden úkon činí 4 140 Kč. Po částečném zpětvzetí žaloby byla předmětem řízení již jen tarifní hodnota 55 263,50 Kč, z čehož odměna činí 3 340 Kč za úkon. Rovněž žalobce nemá právo na náhradu nákladů za sepis žádosti na náhradu škody, neboť dle § 31 odst. 4 zákona nemá poškozený právo na náhradu zastoupení v souvislosti s uplatněním nároku u příslušného úřadu. Zástupkyni žalobce tak náleží odměna pouze za šest úkonů právní služby, nikoliv za osm. Dále okresní soud nesprávně stanovil poměr úspěchu a neúspěchu ve věci, kdy úspěch má být počítán porovnáním tarifních hodnot a po porovnání tarifních hodnot a poměru úspěchu má žalobce nárok na 94 % nákladů řízení, což činí částku 27 750 Kč, nikoliv 50 123,66 Kč.

3. Žalobce se k odvolání vyjádřil tak, že je právem každého účastníka trestního řízení právní pomoc při podání vysvětlení, orgány činné v trestním řízení k jím podanému vysvětlení a konzistentním tvrzením nepřihlížely a trestní stíhání zahajovaly dvakrát. Prvé usnesení z 3. 6. 2019 bylo pro stížnost žalobce zrušeno a stíhání bylo zahájeno usnesením ze dne 2. 7. 2019. Zcela se tedy ztotožňuje se závěry okresního soudu, že šlo o účelný úkon. Pokud jde o výši odměny, je dána součtem odměn 2 124 Kč a 3 100 Kč a jde o tři úkony po 5 224 Kč, a 5 úkonů po 4 600 Kč. Sepis žádosti o náhradu škody je obdobný předžalobní výzvě a jde o nutný úkon poškozeného. Písemný závěrečný návrh byl učiněn k výzvě soudu a advokátka pak neúčtovala účast u vyhlášení rozsudku. Okresní soud tedy správně stanovil i výši nákladů řízení. Navrhl proto potvrzení rozsudku jako správného.

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Řehánková.

4. Odvolací soud přezkoumal rozhodnutí okresního soudu včetně řízení jeho vydání předcházející. Přitom postupoval v souladu s § 212a odst. 1, 5 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“). Odvolací soud pak rozhodl o odvolání bez nařízení jednání v souladu s § 214 odst. 2 písm. a) a písmeno c) o. s. ř., přičemž shledal, že odvolání je částečně nepřípustné a částečně důvodné.

5. Podle § 202 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“), odvolání není přípustné proti rozsudku vydanému v řízení, jehož předmětem bylo v době vydání rozsudku peněžité plnění nepřevyšující 10 000 Kč, k příslušenství pohledávky se přitom nepřihlíží; to neplatí u rozsudku pro uznání a u rozsudku pro zmeškání.

6. Pro posouzení toho, zda jde o věc ve smyslu § 202 odst. 2 o. s. ř., je rozhodná výše plnění, kterou žalobce požadoval zaplatit v době, kdy soud I. stupně vyhlašoval rozsudek. Žalobce se původně domáhal úhrady škody ve výši 25 591,50 Kč za náklady právního zastoupení. Po částečném plnění žalované a částečném zpětvzetí žaloby předmětem řízení zůstala škoda pouze ve výši 5 263,50 Kč a odvolání směřuje toliko do částky 2 178 Kč s příslušenstvím. Předmětná částka 5 263,50 Kč, o níž okresní soud rozhodoval, tedy nedosahuje částky 10 000 Kč a odvolání žalované proti výroku I. tedy není dle § 202 odst. 2 o. s. ř. přípustné.

7. Odvolání není přípustné ani v případě kumulace více nároků v jedné žalobě - tj. majetkové újmy 5 263,50 Kč a nemajetkové újmy 60 000 Kč. Odvolací soud vycházel z důvodové zprávy k novele občanského soudního řádu provedené zákonem č. 296/2017 Sb., dle které bylo cílem novelizace ust. § 202 o. s. ř. zajištění konzistentnosti zákona tak, aby bylo sjednoceno ust. § 202 o. s. ř. s ust. § 238 o. s. ř., které bylo měněno za účelem omezení přípustnosti dovolání. Změna ust. § 202 o. s. ř. je tak promítnutím této změny do odpovídající úpravy v rámci odvolání. Smyslem novely ust. § 238 o. s. ř. bylo omezit možnosti dovolání za účelem odbřemenění dovolacího soudu. Ve sporech o peněžitá plnění nepřevyšující 50.000 Kč tak je podle ust. § 238 odst. 1 písm. c) o. s. ř. přípustnost dovolání vyloučena v řízeních, jejichž předmětem bylo v době vydání rozhodnutí obsahující napadený výrok peněžité plnění nepřevyšující 50.000 Kč. Obdobně tedy v případě kumulace více nároků, z nichž některý sám nedosahuje částky 10 000 Kč, nemůže založit přípustnost odvolání danou součtem nároků přesahujícím 10 000 Kč.

8. Proto odvolací soud pro nepřípustnost dle ust. § 218 písm. c) o. s. ř. odmítl odvolání žalované proti výroku I. rozsudku.

9. Pokud jde o odvolání žalované do výroku III. o nákladech řízení, pak odvolání je přípustné. Nejde o výluku dle § 202 odst. 2 o. s. ř., neboť předmětem řízení byl i nárok na náhradu nemajetkové újmy 60 000 Kč, tedy částky přesahující 10 000 Kč a výrok o nákladech řízení je výrokem společným oběma kumulativně uplatněným nárokům.

10. Při posouzení odvolacích námitek skutečně uplatnění nároku u příslušného orgánu není nahrazováno v rámci odškodňování. Podle § 31 odst. 4 zákona č. 82/1998 Sb. - *Poškozený nemá právo na náhradu nákladů zastoupení, které vznikly v souvislosti s projednáváním uplatněného nároku u příslušného úřadu.*

11. Odměna za uplatnění nároku u žalované před podáním žaloby podle § 14 zákona žalobcům nenáleží podle § 31 odst. 4 uvedeného zákona a rovněž dle ustálené judikatury, neboť jde o neformální řízení nevyžadující právní zastoupení (k tomu srovnej bod 14. odůvodnění usnesení Ústavního soudu ze dne 23. 8. 2016, sp. zn. III. ÚS 445/16; dále bod 20. nálezu ze dne 13. 5. 2013, sp. zn. IV. ÚS 20/13 (N 83/69 SbNU 353); usnesení ze dne 10. 8. 2009 sp. zn. III. ÚS 1619/09; ze dne 22. 8. 2013 sp. zn. III. ÚS 903/13; nebo ze dne 15. 4. 2010 sp. zn. I. ÚS 701/10). Žalobci tedy nárok na odměnu právní zástupkyně za uplatnění nároku u příslušného úřadu nenáleží.

12. Rovněž je důvodná odvolací námitka nesprávně stanovené výše odměny, kdy dle § 12 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu (dále je a.t.), při spojení dvou a více věcí nelze sčítat samotné odměny, ale za tarifní hodnotu se považuje součet tarifních hodnot, jež byly

v projednávané věci součtem tarifní hodnoty 25 591,50 Kč dle § 8 odst. 1 a. t. a tarifní hodnoty 50 000 Kč za nemajetkovou újmu dle § 9 odst. 4 písmeno a) a. t. Tomu odpovídá i ustálená judikatura, na kterou žalovaná poukazuje (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 12. 2016, sp. zn. 30 Cdo 1435/2015). Z této tarifní hodnoty 75 591,50 Kč pak odměna činí dle § 7 bod 5 a. t. 4 140 Kč za úkon. Žalobci tedy náleží odměna za 3 úkony právní služby (příprava a převzetí zastoupení, sepis žaloby a částečně zpětvzetí žaloby), tj. 3 x 4 140 Kč, což činí 12 420 Kč. Po částečném zpětvzetí žaloby činila tarifní hodnota součet hodnot 5 263,50 Kč a 50 000 Kč, tedy 55 263,50 Kč, jíž odpovídá odměna dle § 7 bod 5 a. t. odměna 3 340 Kč. Odvolací soud má za to, že zástupkyni žalobce náleží i odměna za písemný závěrečný návrh, neboť okresní soud dne 13. 12. 2022 jednání odročoval výslovně za účelem zpracování písemných závěrečných návrhů účastníků, tedy účastníky přímo vyzval, aby mu tato podání byla učiněna, jde tedy o podání ve věci samé dle § 11 odst. 1 písmeno d) a. t. Zástupkyni žalobce tak náleží odměna za 4 úkony právní služby (účast u tří soudních jednání 20. 9., 8. 11. a 13. 12. 2022 a písemný závěrečný návrh) po 3 340 Kč, tedy odměna 13 360 Kč. Dále dle § 13 a. t. k sedmi úkonům náleží paušální náhrada 2 100 Kč, dále dle § 137 odst. 3 o. s. ř. náhrada za DPH 5 854,80 Kč (21% z 27 880 Kč) a soudní poplatek 3 280 Kč. Celkem tedy náklady řízení žalobce před okresním soudem činí 37 014,80 Kč

13. Rovněž je důvodná námitka, že při stanovení úspěchu a neúspěchu ve smyslu § 142 odst. 2 o. s. ř. je nutno v řízení o odpovědnosti státu za škodu dle zákona č. 82/1998 Sb. poměřovat tarifní hodnoty (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 12. 2016, sp. zn. 30 Cdo 1435/2015). Z tarifní hodnoty 75 591,50 Kč byl žalobce úspěšný v hodnotě 50 000 Kč dle § 142 odst. 3 o. s. ř. a dále 23 413,50 Kč dle § 142 odst. 1 o. s. ř. (20 328 Kč uhrazeno žalovanou a 3 085,50 Kč přiznáno pravomocně okresním soudem) a neúspěšný co do částky 2 178 Kč. Jde tedy o poměr úspěchu 73 413,50 (97,12 %) a neúspěchu 2 178 Kč (2,88 %), žalobce má nárok na 94,24 % nákladů řízení, tj. 34 882,80 Kč (94,24 % z 37 014,80 Kč).

14. Odvolací soud tedy dle § 220 odst. 1 písmeno a) o. s. ř. změnil výrok III. napadeného rozsudku a přiznal žalobci náhradu nákladů řízení pouze 34 882,80 Kč.

15. O náhradě nákladů odvolacího řízení soud rozhodl podle § 224 odst. 1 a § 146 odst. 3 a § 142 odst. 3 o. s. ř. Odvolání bylo odmítnuto v nepatrné části - v částce 2 178 Kč a předmětem odvolacího řízení pak byly náklady řízení ve výši 50 123,66 Kč. Žalovaná byla v odvolacím řízení téměř zcela úspěšná, má tedy právo na plnou náhradu nákladů odvolacího řízení dle § 146 odst. 3 o. s. ř. a vyhlášky č. 254/2015 Sb. - paušální náhradu nezastoupeného účastníka za podané odvolání v částce 300 Kč.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **není dovolání přípustné**.

Ostrava 29. června 2023

JUDr. Šárka Žmolilová v. r.
předsedkyně senátu